

Kansalaisten¹ kannanotto metsien puolesta

18.04.2024

Hyvinvoiva ja monimuotoinen ympäristö ja metsäluonto on suomalaisten ihmisten hyvinvoinnin ja terveyden kulmakivi, jota emme saa menettää kriisien ympäröimässä maailmassa. Mielenterveyden kriisien lisääntyessä on muistettava, että metsät ovat henkireikä, suoja ja palautumisen paikka ihmiselle niin fyysisesti kuin henkisesti.

Metsä on miljoonien vuosien aikana kehittyneiden ja keskenään kytkeytyneiden eliöyhteisöjen toimiva verkosto, ilman, veden, hapen ja vielä pitkälti tutkimattoman maaperän monimuotoinen elämä, eli paljon muuta kuin puita ja selluloosaa. Suomessa monet kuitenkin näkevät metsät yksipuolisesti puuntuotannollisen hyötynäkökulman ja kovien tulostavoitteiden kautta.

Kohtuus on suomalaisille tärkeä hyve, joka on kulutuskulttuurin kiihtyessä äärimmilleen jäämässä unohduksiin. Olisi löydettävä planetaarinen hyvinvointi, jossa kaikilla on riittävästi (sufficiency²) eikä kenelläkään liikaa. Monet kestävyystutkijat pohtivat, palveleeko nykyisenlainen talousjärjestelmä enää aidosti hyvinvointiamme, ihmiskuntaa ja elämän säilymistä maapallolla vai onko talouskasvupakko sittenkin keskeisin uhka tulevaisuudellemme.³ Meidän on löydettävä uusia tapoja tietää ja ajatella, mitä hyvinvointi on ja miten ylikuluttaminen tuhoaa muun muassa metsiä samalla ihmisten hyvinvointia heikentäen.

On kohtuutonta, että etenkin vanhoja, monimuotoisia ja luonnontilaisia metsäalueita, joita on Suomessa jäljellä enää vähän, uhkaa edelleen metsäteollisuuden kasvuun ja voittoihin liittyvät pyrkimykset, jotka pitkässä juoksussa tulevat heikentämään kaikkien hyvinvointia. Metsäluonnon elpymisen pitäisi alkaa meidän kaikkien yhteisistä, eli valtion ja kuntien metsistä. Nyt metsät on nähtävä usuin silmin, jotta me kaikki voimme elpyä ja voida paremmin.

Vaatimuksemme suomalaisen metsäluonnon pelastamiseksi:

1. Luontolaki ja luontovaltuutetun virka perustettava koordinoimaan yhteistyötä
2. Periaatepäätös kaikkien valtion mailla sijaitsevien vanhojen ja luonnontilaisten metsien suojelusta
3. Vähintään 30 % suojelu saavutettava Suomessa kattavasti
4. Vähintään 30 % heikennettyjen luontotyyppien pinta-alasta ennallistettava
5. Hakkuutasot ekologisesti kestäväälle tasolle ja ympäristö- ja ilmastopolitiikkaan kiireellisiä päätöksiä

Näiden tulee olla laissa velvoittavia, koska vapaaehtoisuus ei ole tähän mennessä toiminut.

Meidän metsämme – kansalaisliike

c/o Eeva-Stiina Lönnemo, Salo /Pertteli, p. 050 5238 259

#meidänmetsämme @MMetsämme www.kohtuusliike.fi

¹ Meidän metsämme -kansalaisliike sai alkunsa kansalaisten metsägaalasta 28.10.2018, jossa toimme esiin ihmisten syvän ilon Suomen metsäluonnosta sekä vakavan huolen siitä, miten metsiemme monimuotoisuus hälyttävistä raporteista huolimatta köyhtyy ja ilmastonmuutos etenee.

² [Climate Change 2022, Mitigation of Climate Change. Summary for Policymakers](#)

³ Esim. Majava s. 398, teoksessa Ympäristömytologia (2021) ja [Sosiaalilääketieteellinen aikakauslehti: Kansanterveystieteen ekologinen käänne – Kohti ekososiaalista terveystieteistä](#)

1. Luontolaki ja luontovaltuutetun virka perustettava koordinoimaan yhteistyötä

Tarvitsemme ilmastolain kaltaisen luontolain, jossa säädetään tavoitteet ja puitteet Suomen luontopolitiikan suunnittelulle ja sen toteutumisen seurannalle.⁴ Luontolain puitteissa yhteiskunnan ja talousjärjestelmän luontovaikutuksia ohjataan systemaattisesti ja kokonaisvaltaisesti. Luonnon tilaa koskevan tutkimus- ja seurantatiedon on ohjattava lakiin perustuvaa päätöksentekoa.⁵

Luontovaltuutetun virka on perustettava koordinoimaan yhteistyötä eri ministeriöiden ja tahojen välillä.⁶

2. Periaatepäätös kaikkien valtion mailla sijaitsevien vanhojen ja luonnontilaisten metsien suojelusta

”Luonnonmetsä-työryhmän ja Luonnonmetsät Sápmiin jo kartoittamat kohteet edustavat luontoarvoiltaan parhaita metsiä, joita valtion mailta täysin suojelun ulkopuolelta löytyy. Nämä on nyt tärkeää saada hakuilta turvaan, minimivaatimuksena uudelle suojelulle.”⁷

Luonnontilaisten metsien ja vanhojen metsien suojelu on yksi kiireisimmistä toimista uhanalaisen metsälajiston heikkenemisen pysäyttämiseksi niin koko EU:ssa kuin jäsenvaltioissa.⁸ Komission kriteerityöryhmän maaliskuussa 2023 linjaaman varovaisuusperiaatteen⁹ mukaisesti on kiireellistä turvata hakuilta kaikki ne luonnonmetsät, joiden luontoarvot ovat jo olemassa olevan kriteeristön ja Luonnonmetsä-työryhmän ja Luonnonmetsät Sápmi -työryhmän kartoitustyön nojalla tiedossa¹⁰, ja lisäksi Metsähallituksen alue-ekologisen verkoston kohteet (erityisesti aarnialueet).

Myös vanhojen ja luonnontilaisten metsien puskurivyöhykkeiden turvaamista on edistettävä. Erityisesti eteläisessä Suomessa myös potentiaaliset kohteet, kuten vanhat talouskäytön heikentämät metsät, tarvitsevat suojelua, sillä vanhoja ja luonnontilaisia metsiä on siellä jäljellä enää hyvin vähän. Saamelaisalueella tarvitaan viipymättä oma prosessinsa, jossa suojelurajauksia ja -päättöksiä tarkastellaan alueen eri käyttötarpeet ja saamelaisten oikeudet huomioiden, FPIC-periaatetta noudattaen.

Nyt valmisteilla olevilla kansallisilla kriteereillä ei saa vesittää metsäluonnon suojelemista.

3. Vähintään 30 % suojelu saavutettava Suomessa kattavasti

Suomi on sitoutunut saavuttamaan **EU:n biodiversiteettistrategian**¹¹ sekä YK:n luontokokouksessa vuonna 2022 sovitut **Kunmingin-Montrealin luontotavoitteet**¹² vuoteen 2030 mennessä. Molemmissa dokumenteissa on linjattu, että vähintään 30 % maa-alueista ja 30 % merialueista pitää asettaa

⁴ [Selvitys: Uusi luontolaki vahvistaisi luonnon monimuotoisuuden turvaa | Itä-Suomen yliopisto](#)

⁵ [JYX - Täsmäratkaisuja kestävään tulevaisuuteen : suosituksia planetaarisen hyvinvoinnin tukemiseen poliittisessa ohjelmatyössä](#)

⁶ [BIODIFUL Poliittikasuositus 1](#)

⁷ [Ympäristöjärjestöt huolissaan vanhojen metsien suojelusta – WWF Suomi](#)

⁸ [Luonnontilaiset metsät ja vanhat metsät Suomessa: Euroopan komission ohjeet ja kansallinen tarkastelu](#)

⁹ [Guidelines for Defining, Mapping, Monitoring and Strictly Protecting EU Primary and Old-Growth Forests - European Commission](#)

¹⁰ [Valtion suojelemattomat arvometsät –raportti](#)

[Valtion suojelemattomat arvometsät, osa II – raportti](#)

[Valtion suojelemattomat arvometsät, osa III -raportti](#)

[Sápmiin luonnonmetsien kartoitus](#)

¹¹ [European Commission, Directorate-General for Environment, EU biodiversity strategy for 2030 – Bringing nature back into our lives, Publications Office of the European Union, 2021](#)

¹² [COP15: Final text of Kunming-Montreal Global Biodiversity Framework | Convention on Biological Diversity](#)

tehokkaaseen suojeluun. Lisäksi tiukan suojelun piirissä on vähintään kolmasosa unionin suojelualueista, mukaan lukien kaikki jäljellä olevat vanhat ja luonnontilaiset metsät.

Valmisteilla oleva kansallinen luonnon monimuotoisuusstrategia ei saa jäädä tavoitteiden tasolle, vaan sen on johdettava konkreettisiin toimenpiteisiin: tavoitteiden saavuttaminen on varmistettava tekoja ja niiden vaikutuksia seuraamalla. Suojelualueet on tarkoitettu eliölajeille ja luontotyypeille eikä kriittisten raaka-aineiden tuotantoon.

4. Vähintään 30 % heikennettyjen luontotyyppien pinta-alasta ennallistettava

Vuonna 2023 julkaistussa **EU:n ennallistamisasetuksessa**¹³ linjataan, että heikennetyistä EU:n luontodirektiiviin kuuluvista luontotyypeistä tai luontotyyppiryhmistä on vuoteen 2030, 2040 ja 2050 mennessä oltava ennallistettuina 30 %, 60 % ja 90 % niin, että ne saavuttavat hyvän tilan. Tämä määräys koskee sekä suojelualueilla että niiden ulkopuolella sijaitsevia luontotyyppejä.

Yli 600 ympäristöalan tutkijaa on vedonnut¹⁴ Suomen hallitusta harkitsemaan kantaansa uudelleen ennallistamisasetuksen puolesta: tekemättä jättämisen hinta muodostuu paljon suuremmaksi, jos katsotaan yhtään vaalikautta pidemmälle. Ennallistaminen on siis mitä suurimmassa määrin tuottava ja välttämätön investointi maamme tulevaisuuteen. Ennallistamisasetuksen vaikutusten arvioinnissa taloudellisten hyötyjen laskettiin olevan minimissäänkin noin kahdeksankertaiset kustannuksiin nähden. Planeetan rajoja ei voi venyttää, ja elinkelpoisen maailman arvoa ei voi rahassa mitata.

5. Hakkuutasot ekologisesti kestäväälle tasolle ja ympäristö- ja ilmastopolitiikkaan kiireellisiä päätöksiä

Kokonaishakkuiden vähentämisellä olisi välittömiä ilmastohyötyjä. Lisäksi ilmasto- ja luontotavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan uusia ohjauskeinoja.¹⁵ Metsän kiertoajan pidennys, hiilikorvaus, maankäytön muutosmaksu¹⁶ sekä puurakentamiseen kannustaminen muodostavat yhdessä lupaavan ohjauskeinokokonaisuuden, jolla voitaisiin edistää metsäsektorin ilmastomuutoksen hillintätavoitteita kustannustehokkaasti ja keskeiset hiilivarastot huomioiden.¹⁷

Ilmasto- ja luontokysymykset on ratkaistava yhtenä kokonaisuutena. Lämpenemisen hillintä ei saa kiihdyttää luontokatoa. Merkittävää lisärahoitusta tarvitaan Metso-, Helmi- ja Nousu-ohjelmiin. Suomessa on edelleen käytössä runsaasti ympäristölle haitallisia tukia, jotka hidastavat puhdasta siirtymää. Näistä olisi syytä luopua. Esimerkiksi metsätaloutta tuetaan, vaikka puulle on olemassa toimivat markkinat, joilla toimii maksukykyisiä ostajia.¹⁸

¹³ [Ehdotus EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUS luonnon ennallistamisesta](#)

¹⁴ [Avoin kirje Suomen hallitukselle ennallistamisasetuksen puolesta äänestämiseksi](#)

¹⁵ [Metsänielujen kehityssuunnat vuosina 2021–2025 ja suhde EU-velvoitteisiin sekä ohjauskeinot nielujen vahvistamiseksi](#)

¹⁶ [Maankäytön muutosmaksua valmistelleen työryhmän loppuraportti](#)

¹⁷ [Politiikkasuositus: Suomen ilmastotavoitteita ei saavuteta ilman vaikuttavia metsäsektorin ohjauskeinoja - Jukuri](#)

¹⁸ [Politiikkasuositus: Metsätalouden vesistö- ja ilmastopäästöjä voidaan hillitä välttämällä avohakkuuta ja niihin liittyviä ojitustoimia - Jukuri](#)

Sanasto:

Biodiversiteetti tarkoittaa elämän monimuotoisuutta kaikissa muodoissaan planeetallamme. Se kattaa lajien määrän, niiden geneettisen variaation moninaisuuden sekä eri elämän muotojen vuorovaikutuksen monimutkaisissa ekosysteemeissä. Käytetään myös ilmaisuja; luonnon monimuotoisuus, elonkirjo, luonnonkirjo, joilla on sama merkitys

Hiilikorvaus on valtion metsänomistajalle maksama rahallinen korvaus hiilivaraston kokoon perustuen

Kohtuus tarkoittaa asioiden riittävyyttä eli toimenpiteitä ja päivittäisiä toimintatapoja, joilla vältetään energian, materiaalien, maan ja veden liikkäyttöä ja edistetään samalla ihmisten hyvinvointia planeetan rajoissa

Luontokato on ihmisen toimista johtuva luonnon monimuotoisuuden nopea väheneminen.

Maankäyttö maanpeitettä (ekosysteemejä) muuttava käyttö. Luonnon monimuotoisuuden yhteydessä maankäytöllä tarkoitetaan myös luonnonvarojen käyttöä siltä osin, kun se muuttaa maanpeitettä (esimerkiksi metsien hakkuu, soiden ojitus tai ennallistaminen)

Maankäytönmuutosmaksu (metsäkatomaksu) on sääntelyyn pohjautuva korvaus, joka maksetaan metsän pysyvästä hävittämisestä ja metsäalan muuttamisesta toiseen käyttöön, kuten pelloksi tai rakennetuksi maaksi. Maankäytön muutosmaksua tarvitaan erityisesti vähentämään suometsien raivauksesta aiheutuvia päästöjä

Planetaarinen terveys ja hyvinvointi Ihmisen ja muun luonnon terveys ja hyvinvointi ovat riippuvaisia toisistaan